

§ 35

Dnr 2007-369

Nya riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp

ÄRENDE

Miljönämnden har tidigare fastställt riktlinjer för handläggning av enskilda avlopp. Dessa riktlinjer har till viss del blivit inaktuella och är i behov av revidering. Nya allmänna råd från Naturvårdsverket (NFS 2006:7) trädde i kraft i augusti 2006 och innebär stora förändringar för tillsynsarbetet med enskilda avlopp. Miljönämnden föreslås därför besluta om nya riktlinjer.

Vid miljönämndens sammanträde den 28 februari 2007 beslutade miljönämnden att återremittera ärendet till miljökontoret för ytterligare beredning. Förslaget till riktlinjer har kompletterats enligt nedanstående redovisning.

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

Enligt 1 kap miljöbalken (1998:808) ska bestämmelserna i balken syfta till att främja en hållbar utveckling. Miljöbalkens 2 kap tar upp de allmänna hänsynsreglerna. Enligt 3 § ska alla som bedriver en verksamhet vidta skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vidare ska, enligt miljöbalken 2 kap 5 §, alla som bedriver en verksamhet hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning.

Enligt 9 kap 7 § miljöbalken ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Enligt 26 kap 9 och 14 §§ får miljönämnden som tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken ska efterlevas och besluten får även förenas med vite.

Det är enligt 12 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd inte tillåtet att släppa ut orenat avloppsvatten. Enligt 13 § i samma förordning är det förbjudet att utan tillstånd enligt miljöbalken inrätta avloppsanordningar till vilka vattentoaletter skall anslutas. Motsvarande gäller vid anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning. Det är även förbjudet att inrätta annan avloppsanordning utan anmälan. Enligt 14 § i samma förordning är det även förbjudet att utan anmälan ändra avloppsanordningar som avses i 13 § om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd och sammansättning. Enligt 19 § gäller ett tillstånd att inrätta avloppsanordning i fem år men förfaller om arbetet med anordningen inte har påbörjats inom två år.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------

Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2006:7 till 2 och 26 kap miljöbalken och 12-14 och 19 §§ förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, trädde i kraft 1 augusti 2006. NFS 2006:7 avser tillämpningen av vissa bestämmelser

i miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd på avloppsanordningar för behandling av hushållspillvatten från enstaka hushåll och från gemensamhetsanordningar dimensionerade för upp till 25 person-ekvivalenter. I NFS 2006:7 ligger betoningen på anordningars funktion istället för deras konstruktion.

BAKGRUND

Avloppsvatten innehåller kväve- och fosforföreningar vilka orsakar övergödning. Dessa näringsämnen tillförs mark och vatten genom gödsling, avloppsutsläpp, nedfall av luftföroreningar eller genom läckage från exempelvis gödslad jordbruksmark. En viss näringstillförsel är en förutsättning för allt liv men alltför mycket näring innebär risk för utarmning av den biologiska mångfalden. De nationella miljömålen har brutits ner till regional nivå där länsstyrelsen i Östergötland har riktat in sig på några miljömål som påverkar enskilda avlopp. Dessa är miljömålen "Ingen övergödning", "Grundvatten av god kvalitet" och "Levande sjöar och vattendrag". Studier har visat att enskilda avlopp är en stor bidragande faktor till övergödning. I flera av kommunens sjöar förekommer regelbundet algbloomningar sommartid. Andra effekter är ökad grumlighet och syrebrist med fiskdöd som följd.

I Linköpings kommun finns ca 5100 enskilda avlopp. Miljökontoret arbetar fortfarande med att inventera enskilda avloppsanordningar i kommunen, samt ställer krav på fastighetsägare med dåliga anordningar, så att samtliga avloppsanordningar ska ha en godtagbar rening. I dagsläget är ca 2300 inventerade.

Miljönämnden tog senast den 24 maj 2000 nya riktlinjer för handläggning av enskilda avlopp, sedan dess har en utveckling skett i uppfattningen om hur enskilda avlopp påverkar hälsan och miljön. Naturvårdsverket fick för några år sedan uppdrag av regeringen att se över sina allmänna råd från 1987 (NFS 87:6) och valde att upphäva dessa då de inte längre ansågs vara aktuella. Den 1 augusti 2006 trädde allmänna råden NFS 2006:7 i kraft (se bilaga NFS 2006:7) och i dessa ställs istället för tidigare råds teknikkraV nu funktionskraV. Det innebär att den traditionella reningstekniken inte längre förordas utan att en bedömning ska göras av omgivningen och av anordningens robusthet, reduktion av mikroorganismer och gödande ämnen samt utsläppspunktens lokalisering. Exempelvis har Naturvårdsverket utifrån den forskning som har bedrivits kommit fram till att en traditionell markbädd inte uppnår funktionskraven i områden med normal skyddsnivå. Likaså anser man att avloppsanordningar ska möjliggöra återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.

De riktlinjer som antogs den 24 maj 2000 av miljönämnden har således till viss del blivit inaktuella. Det är nödvändigt att ta fram nya riktlinjer som följer den utveckling som sker för miljönämndens fortsatta arbete med enskilda avlopp.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------

MILJÖKONTORETS BEDÖMNING

Miljökontoret bedömer att det krävs nya riktlinjer för tillsynen av enskilda avlopp utifrån den utveckling som har skett under senare år. När det gäller riktlinjer för nyinstallation av vattentoalett innebär förslaget i praktiken ingen förändring mot tidigare riktlinjer och miljökontoret bedömer att någon ytterligare motivering inte krävs.

Vid nya inventeringar bedömer miljökontoret att krav ska ställas på fastigheter med avloppsanordningar inrättade innan 1987 samt på fastigheter där avloppsanordningen bedöms vara undermålig. Föregående allmänna råd utkom 1987, vilket gör att anordningar innan dess inte hade de tekniska krav som då blev praxis. Trots åtgärdskrav på anordningar inrättade innan 1987 kan undantag göras i enskilda fall där sökande kan visa att avloppsanordningen uppnår de funktionskrav som ställs i NFS 2006:7.

I NFS 2006:7 finns kriterier för hög skyddsnivå och utifrån dessa kriterier, har miljökontoret tagit fram punkter där hög skyddsnivå ska gälla inom Linköpings kommun. Vid nya inventeringar och vid ansökan om ändring av avlopp i icke-inventerade områden, bedömer miljökontoret att krav ska ställas utifrån den bedömningen att där normal skyddsnivå gäller ska krav enligt NFS 87:6 ställas. Krav på långtgående fosforreduktion blir onödigt kostnadskrävande i förhållande till miljönyttan i dessa områden, därför bör inte krav enligt NFS 2006:7 ställas. I områden där hög skyddsnivå gäller bedömer miljökontoret att krav ska ställas enligt NFS 2006:7 eftersom utsläppsmängden näringsämnen i dessa områden bör minimeras i så stor utsträckning som möjligt.

I de områden i kommunen som tidigare inventerats kan avloppen behöva göras om, t ex på grund av att de sätter igen eller i samband med ombyggnationer. När ansökan eller anmälan av den anledningen inkommer från områden som tidigare inventerats bedömer miljökontoret att krav ska ställas enligt NFS 2006:7 då anordningarna är inrättade innan år 1987 samt på anordningar belägna inom områden som ligger där skyddsnivån bedöms som hög. Detta eftersom utsläppsmängden näringsämnen i dessa områden bör minimeras ytterligare, då de anordningar som tidigare inrättats inte uppnår en tillräcklig reningsgrad enligt NFS 2006:7. Undantag kan göras i enskilda fall där sökande visar att funktionskrav enligt NFS 2006:7 kommer att uppnås.

Miljökontoret föreslår utifrån ovanstående bakgrund och bedömning att miljönämnden antar redovisat förslag till nya riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp.

Komplettering efter beslut om återremiss på miljönämndens sammanträde 28 februari 2007.

I dagsläget finns ett antal olika tekniklösningar som klarar funktionskraven enligt NFS 2006:7. Utvecklingen av ytterliga tekniklösningar sker kontinuerligt varför vi inte kommer att specificera eller lista upp vilka lösningar som kan ersätta befintliga

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------

avloppsanordningar som behöver förbättras. Exempelvis kan man idag installera kemisk fosforfällning i slamavskiljaren eller installera en fosforfälla efter en markbädd om inte en urinsorterande anordning går att anlägga.

Enligt tidigare riktlinjer var ett av kriterierna att tillstånd att inrätta slutna tank för vattentoalett ska medges endast då slutna tankar redan finns i området. Bakgrunden till det beslutet var att antalet transporter med slamtömningsfordon till och från reningsverket skulle minimeras. I miljökontorets nya förslag till beslut om riktlinjer för enskilda avlopp är det kriteriet borttaget. Miljökontoret har efter kontakt med Tekniska Verken i Linköping AB fått informationen att tömning av slutna tankar ofta sker på beställning från fastighetsägaren. Antalet tömningar blir därmed fler än en gång per år och det är svårt att samordna tömningarna. Kretsloppskravet medför att antalet tömningar av slutna tankar blir färre eftersom urinen samlas upp i en enskild slutna tank.

BESLUT

Miljönämnden beslutar med stöd av ovanstående lagar och förordningar, naturvårdsverkets allmänna råd samt mot bakgrund av miljökontorets bedömning.

att tidigare riktlinjer som berör tillsyn av enskilda avlopp upphör att gälla när de nya riktlinjerna träder i kraft.

att fastställa nedanstående riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp.

att de nya riktlinjerna för tillsyn av enskilda avlopp börjar gälla från och med den 1 maj 2007.

Riktlinjer för tillsyn av enskilda avlopp

Information

Miljönämnden ska vid tillsyn informera om olika avloppslösningar.

Hushåll anslutna till enskilda avloppsanordningar informeras om vikten av att använda fosfatfria tvätt-, disk- och rengöringsmedel.

Nyinstallation av vattentoalett

Vid tillståndsgivning som innebär nyinstallation av vattentoalett ska kretsloppskrav ställas i enlighet med naturvårdsverkets författningssamling NFS 2006:7.

Tillstånd att inrätta avloppsanordning gäller i fem år men förfaller om arbetet med anordningen inte påbörjats inom två år.

I samlad bebyggelse med undermåliga avloppsanordningar tillåts inga nya avlopp med vattentoalett förrän områdets avloppsproblem utretts och fått sin lösning.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------

Ny sluten tank d v s en tank för urin och en för fekalier, med vattentoalett ansluten får anläggas under förutsättning att nedanstående kriterier uppfylls:

- Om avloppet går att lösa med annan kretsloppsanpassad anordning ska den avloppslösningen väljas framför installation av sluten tank.
- För att få anlägga vattentoalett till sluten tank ska även BDT-avloppet uppfylla dagens krav på rening.

Nya inventeringar

Vid nya inventeringar gäller:

- Krav ställs på fastigheter med avloppsanordningar med otillräcklig rening att åtgärda dessa inom två år.
- Avlopp inrättade före år 1987 och avlopp där handlingar saknas bedöms ha otillräcklig rening om det inte vid inventeringen är uppenbart att anordningen är rätt utförd och fungerar enligt gällande funktionskrav.
- I områden där miljönämnden bedömer det vara normal skyddsnivå ställs krav på rening enligt NFS 87:6.
- I områden där miljönämnden bedömer det vara hög skyddsnivå ställs krav på rening enligt NFS 2006:7.
- Krav på BDT-avlopp ställs i regel inte.
- Möjlighet till dispens från kravet att åtgärda avloppsanordningen inom två år kan medges:
 - om det är mycket låg belastning på avloppsanordningen.
 - om anordningen ligger långt från känslig recipient.

Tidigare inventerade områden

Vid ombyggnation och ansökan/anmälan som gäller befintliga anordningar i tidigare inventerade områden gäller:

- Krav ställs på rening enligt NFS 2006:7 på alla anordningar utförda före år 1987 samt på anordningar belägna inom områden som ligger där skyddsnivån bedöms som hög.
- På anordningar utförda 1987 eller senare ställs krav enligt NFS 87:6 om anordningen ligger inom ett område med normal skyddsnivå.
- Tillstånd att inrätta avloppsanordning gäller i fem år men förfaller om arbetet med anordningen inte påbörjas inom två år.

forts.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------

Hög skyddsnivå

Krav på hög skyddsnivå bedöms utifrån följande punkter:

- Om fastigheten ligger inom 500 meter från öppet vatten.
- Om fastigheten ligger inom vattenskyddsområde.
- Om fastigheten ligger inom VA- eller va-område (enligt översiktsplanen).
- Om fastigheten ligger inom yt- och grundvattentäckers samt grundvattentillgångars påverkansområde.
- Om fastigheten ligger i ett område där recipient eller omgivning är känslig av andra skäl.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
---------------------	--	--	--------------------